

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κωστής Κουτσόπουλος Μαρία Σωτηράκου Μαρία Τασσόγλου

Γεωγραφία

Μαθαίνω την Ελλάδα

Ε΄ Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Γεωγραφία Ε΄ Δημοτικού
Μαθαίνω για την Ελλάδα

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Κωστής Κουτσόπουλος , Καθηγητής Ε.Μ.Π. Μαρία Σωτηράκου , Εκπαιδευτικός Μαρία Τασσόγλου , Εκπαιδευτικός Δημήτριος Ζωγόγιαννης , Εκπαιδευτικός*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Γεώργιος Κορρές , Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου Αντώνιος Ροβολής , Λέκτορας Χαροκόπειου Πανεπιστημίου Στυλιανή Θωμαδάκη , Εκπαιδευτικός
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Χριστίνα Τάγαρη , Σκιτσογράφος - Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Σοφία Στέρπη , Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Γεώργιος Σκαλιάπας , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Χρήστος Μπόκορος , Εικαστικός Καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

* συμμετείχε στη συγγραφή του πρώτου μέρους (1/3) του διδακτικού πακέτου

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

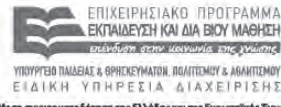
ΠΡΑΞΗ με τίτλο:	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ Δημήτριος Γ. Βλάχος Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»
	Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Γεώργιος Τύπας Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Γεώργιος Οικονόμου Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Οι αλλαγές που ενσωματώθηκαν στην παρούσα επανέκδοση έγιναν με βάση τις διορθώσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κωστής Κουτσόπουλος Μαρία Σωτηράκου Μαρία Τασσόγλου

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

Η συγγραφή και η επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Γεωγραφία Ε΄ Δημοτικού

Μαθαίνω για την Ελλάδα

Περιεχόμενα

Α' Ενότητα: Οι χάρτες. Ένα εργαλείο για τη μελέτη του κόσμου

Ο χάρτης	10
Τα είδη χαρτών	13
Η ταυτότητα του χάρτη: Τίτλος και Υπόμνημα	16
Η ταυτότητα του χάρτη: Κλίμακα	19
Προσανατολισμός	22

Β' Ενότητα: Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας

Η μορφή και το σχήμα της Ελλάδας	26
Η θέση της Ελλάδας	29
Οι ακτές της Ελλάδας	32
Οι θάλασσες της Ελλάδας	35
Μεγάλα νησιωτικά συμπλέγματα και νησιά της Ελλάδας	38
Η ζωή στα νησιά	41
Οι παραθαλάσσιοι οικισμοί της Ελλάδας	44
Τα βουνά της Ελλάδας	47
Οι πεδιάδες της Ελλάδας	50
Η ζωή στα βουνά και στις πεδιάδες	53
Η έννοια του κλίματος - Διαφορές καιρού και κλίματος	56
Το κλίμα της Ελλάδας	59
Καιρός, κλίμα και ανθρώπινες δραστηριότητες	63
Οι ποταμοί της Ελλάδας	66
Οι λίμνες της Ελλάδας	69
Η ζωή στα ποτάμια και τις λίμνες της Ελλάδας	72
Η χλωρίδα και η πανίδα της Ελλάδας	75
Η θλάσση της Ελλάδας	78
Χαρακτηριστικά οικοσυστήματα της Ελλάδας	81

Αλλαγές στην επιφάνεια της Γης	84
Ο ρόλος των ηπαισπειών και των σεισμών στις αλλαγές της φύσης	87
Οι φυσικές καταστροφές στον χώρο της Ελλάδας	90

Γ' Ενότητα: Το ανθρωπογενές περιβάλλον της Ελλάδας

Οι Έλληνες: Ένας λαός με μεγάλη και συνεχή ιστορία	94
Ο πληθυσμός της Ελλάδας	97
Η γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού της Ελλάδας	101
Τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας	103
Οι πόλεις της Ελλάδας	106
Η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας	109
Τα γεωγραφικά διαμερίσματα και οι περιφέρειες της Ελλάδας	112
Οι νομοί της Ελλάδας	115
Η αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα	118
Η κτηνοτροφική παραγωγή και η αλιεία στην Ελλάδα	121
Ο δασικός και ο ορυκτός πλούτος της Ελλάδας	124
Η βιομηχανική παραγωγή στην Ελλάδα	127
Οι Υπηρεσίες στην Ελλάδα	130
Οι συγκοινωνίες στην Ελλάδα	133
Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	137
Η σημασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	140

Δ' Ενότητα: Ελληνισμός εκτός συνόρων

Κύπρος: το φυσικό περιβάλλον	144
Κύπρος: το ανθρωπογενές περιβάλλον	147
Ο ελληνισμός της διασποράς	150
Το ελληνικό στοιχείο στις αρχαίες ελληνικές εορτές	153

Αγαπητά μας παιδιά,

Μέσα από τα κείμενα και τις εικόνες αυτού του βιβλίου θα ταξιδέψουμε μαζί στις ομορφιές της χώρας μας. Θα ανεβούμε στα ψηλά βουνά, θα γνωρίσουμε τα ποτάμια της, θα σαλπάρουμε για τα νησιά της διασχίζοντας τις καταγάλανες θάλασσες και τότε θα καταλάβουμε γιατί αυτός ο τόπος τραγουδήθηκε τόσο πολύ από τη μούσα και υμνήθηκε από τον ποιητή.

Κατά την περιπλάνησή μας στην ελληνική φύση θα ανακαλύψουμε τις ρίζες της φυλής μας, θα βρούμε τα στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Θα γνωρίσουμε καλύτερα την ελληνική κοινωνία, τις δραστηριότητες που στηρίζουν την οικονομία μας, αλλά και τις δυνατότητες που υπάρχουν για ακόμη μεγαλύτερη ανάπτυξη της χώρας μας.

Με αυτό το βιβλίο θέλουμε να σας βοηθήσουμε, αγαπητοί μαθητές, να νιώσετε υπεύθυνοι για τη γνώση που εσείς «κτίζετε» για τον εαυτό σας, γι' αυτό προσπαθήσαμε, ώστε τα κείμενα και οι εικόνες να γίνουν αφορμή για δική σας μεγαλύτερη αναζήτηση πληροφοριών. Η γνώση που θα αποκτήσετε θα σας βοηθήσει να πάρετε σωστές αποφάσεις στο μέλλον για σας και για τους άλλους...

Καλή επιτυχία στην περιπλάνηση

Τι σημαίνουν τα σύμβολα στα κείμενα που θα διαβάσετε:

**Ατομική
δραστηριότητα**

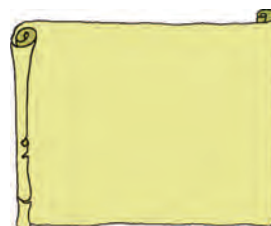
**Ενδιαφέρουσα
εργασία**

Συζήτηση

**Γεωγραφικό
Γλωσσάριο
(Λεξιλόγιο)**

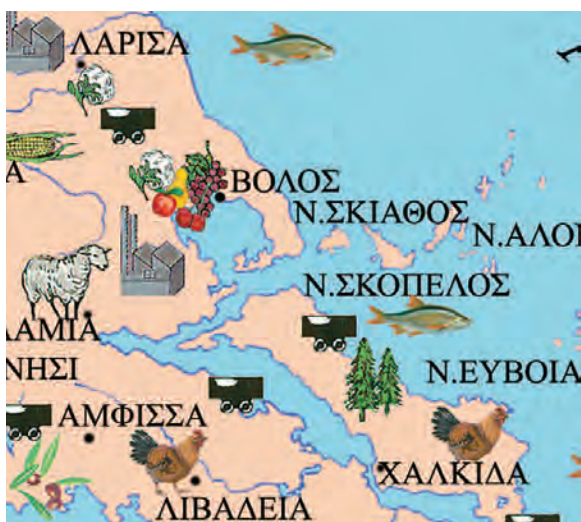
**Συμπλήρωμα
στη γνώση σας**

Α' Ενότητα

Οι χάρτες

Ένα εργαλείο για τη μελέτη του κόσμου

«Με μια πυξίδα στρογγυλή
κι ένα φθαρμένο χάρτη
κίνησα μέσα στο πρωί
μέχρι της Γης την άκρη.
Γνώρισα χώρες και λαούς
κι ήμουν στους ξένους ξένος,
μα όταν ξαναγύρισα
ήμουν μ' αυτούς δεμένος».

Μαρία Τασσόγλου

Στην ενότητα αυτή θα μάθετε για:

- ✓ τον χάρτη
- ✓ τα είδη των χαρτών
- ✓ την ταυτότητα (τίτλο και υπόμνημα) του χάρτη
- ✓ την κλίμακα του χάρτη
- ✓ τον προσανατολισμό με τη βοήθεια του χάρτη

Ο χάρτης

Στο κεφάλαιο αυτό θα μάθετε:

- τι είναι χάρτης
- για τη χρησιμότητα του χάρτη στη ζωή των ανθρώπων

Εικόνα 1.1: Παιδιά εκδρομείς

Ας υποθέσουμε ότι οι παραπάνω εικόνες είναι από τις χριστουγεννιάτικες διακοπές σου, όταν μαζί με τα παιδιά που γνώρισες από την Ιταλία αποφασίσατε να κάνετε μια εκδρομή στο βουνό. Με ποιον τρόπο προσπαθήσατε να διαμορφώσετε το πρόγραμμα της πεζοπορίας σας, ενώ δε μιλούσατε την ίδια γλώσσα;

Το «εργαλείο» που θα χρησιμοποιήσετε, για να επικοινωνήσετε και να σχεδιάσετε την εκδρομή σας, είναι ο **χάρτης**. Κάθε χάρτης απεικονίζει τη μορφή που έχει ένα μέρος της επιφάνειας της Γης, όσο μικρό ή μεγάλο κι αν είναι αυτό. Αναπαριστά την πραγματικότητα που υπάρχει γύρω μας, δηλαδή τις φυσικές ομορφιές και τα ανθρώπινα δημιουργήματα. Η απεικόνιση γίνεται με διάφορα σύμβολα που όλοι οι άνθρωποι μπορούν να καταλάβουν.

Εικόνα 1.2: Εικόνες από την περιοχή της Βυτίνας

Είσαι μαθητής του Δημοτικού σχολείου της Βυτίνας, τοπία της οποίας δείχνουν οι παραπάνω εικόνες. Ποια από αυτές θα στείλεις στους νέους Ιταλούς φίλους σου, ώστε να τους «μιλήσεις» για τον τόπο σου και τη γύρω περιοχή; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

Όλες οι εικόνες απεικονίζουν ομορφιές της Βυτίνας, όμως μόνο μία από αυτές μπορεί να σε βοηθήσει να «επικοινωνήσεις» με τους φίλους σου. Είναι αυτή που περιλαμβάνει πληροφορίες για τις φυσικές ομορφιές και τα ανθρώπινα έργα που υπάρχουν στην περιοχή.

Εικόνα 1.3: Τοπίο σε διαφορετικές χρονικές περιόδους

Παρατηρώντας τις παραπάνω εικόνες ας συζητήσουμε για τις αλλαγές που προκάλεσαν οι άνθρωποι στο τοπίο.

Κεφάλαιο 1ο

Τα τοπία που υπάρχουν γύρω μας, καθώς περνούν τα χρόνια, αλλάζουν συνεχώς μορφή. Ένα μικρό βουνό μπορεί να εξαφανιστεί και στη θέση του να γίνει ένας μεγάλος δρόμος, τα νερά της βροχής ίσως δημιουργήσουν έναν μικρό χείμαρρο, ένας ισχυρός σεισμός πιθανόν να ανοίξει ρήγμα ή να καταστρέψει ένα ανθρώπινο έργο, ένα ηφαίστειο με τη λάβα του ίσως δημιουργήσει ένα μικρό νησί κ.ά. Όλες αυτές οι αλλαγές διαμορφώνουν την επιφάνεια της Γης και μπορούν να απεικονιστούν σε έναν χάρτη. Επομένως ο χάρτης είναι το «εργαλείο» που μας βοηθά να μελετήσουμε τη μορφή ενός τοπίου.

Με τον χάρτη, δηλαδή, οι άνθρωποι:

- ✓ Αναπαριστούν τοπία της Γης
- ✓ Επικοινωνούν
- ✓ Απεικονίζουν τις αλλαγές που γίνονται πάνω στη Γη

Γεωγραφικό γλωσσάριο

Απεικόνιση: η ακριβής αναπαράσταση ή περιγραφή ενός αντικειμένου

Χάρτης: η απεικόνιση των στοιχείων ενός τοπίου με σύμβολα σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή

Ομαδική δραστηριότητα (προαιρετική)

Χωρισμένοι σε ομάδες μοιραζόμαστε διαφορετικά σχολικά βιβλία, καταγράφουμε τους χάρτες που βρίσκονται σ' αυτά και μελετάμε τον ρόλο του κάθε χάρτη μέσα στο κείμενο.

Αν θέλεις, διάβασε κι αυτό...

Η ιστορία του χάρτη...

Ο άνθρωπος άρχισε να ασχολείται με τη χρήση των χαρτών πολύ πριν ανακαλύψει τη γραφή. Τα αρχαιότερα δείγματα χαρτών χρονολογούνται στο 2300 π.Χ. και δημιουργήθηκαν από τους Βαβυλωνίους, οι οποίοι σχεδίαζαν χάρτες πάνω σε πήλινες πλάκες, για να απεικονίσουν διάφορα τμήματα της Γης. Την ίδια εποχή οι Αιγύπτιοι έφτιαχναν σχέδια της ξηράς, τα οποία βρέθηκαν σε τάφους. Οι πρώτοι χάρτες απεικόνιζαν δρομολόγια προς γειτονικές φυλές, όπου θα μπορούσαν να βρουν νερό ή τρόφιμα ή τις θέσεις των εχθρών. Οι Ινδιάνοι έφτιαχναν τους χάρτες τους πάνω σε δέρμα ελαφιού. Οι Ίνκας σκάλιζαν χάρτες πάνω σε πέτρες, για να δείξουν τα χαρακτηριστικά του ανάγλυφου. Οι Εσκιμώοι κατασκεύαζαν χάρτες πάνω σε δέρμα, ξύλο και οστά. Στην Ελλάδα το 500 π.Χ. ο Εκαταίος ο Μιλήσιος πιθανότατα έγραψε το πρώτο βιβλίο Γεωγραφίας που περιείχε χάρτη. Η μεγαλύτερη μορφή του αρχαίου κόσμου στη δημιουργία χαρτών ήταν ο Κλαύδιος ο Πτολεμαίος (90-168 μ.Χ.), ο οποίος σχεδίασε πολλούς αξιόλογους χάρτες της Γης.

Όπως παρατηρούμε, ο άνθρωπος από πολύ νωρίς κατάλαβε τη μεγάλη σημασία του χάρτη.

Οι συγγραφείς

Τα είδη χαρτών

Στο κεφάλαιο αυτό θα μάθετε:

- για τα διαφορετικά είδη των χαρτών
- να βρίσκετε τις κύριες πληροφορίες που δίνει ο χάρτης

Εικόνα 2.1: Χάρτες της Ελλάδας

Παρατηρήστε τους παραπάνω χάρτες και συζητήστε ποιες πληροφορίες μπορείτε να πάρετε από αυτούς.

Οι χάρτες αυτοί απεικονίζουν την Ελλάδα, αλλά ο καθένας μάζ δίνει διαφορετικές πληροφορίες για τη χώρα μας. Υπάρχουν χάρτες που είναι βασικοί για κάθε τόπο, αφού μας δίνουν πληροφορίες για τη μορφή του εδάφους και για τα έργα των ανθρώπων πάνω σε αυτό. Οι χάρτες αυτοί ονομάζονται **γενικοί**. Υπάρχουν επίσης και χάρτες που αναφέρονται σε ένα χαρακτηριστικό θέμα, που μπορεί να ενδιαφέρει μόνο ορισμένους ανθρώπους. Διαφορετικοί χάρτες ενδιαφέρουν έναν ναυτικό, έναν πεζοπόρο, έναν άνθρωπο που χρησιμοποιεί το μετρό ή τις αστικές συγκοινωνίες ή κάποιον που θέλει να μάθει τις μεταβολές της θερμοκρασίας σε έναν τόπο. Οι χάρτες αυτοί ονομάζονται **θεματικοί**.

Κεφάλαιο 2ο

Ας μελετήσουμε τους χάρτες της εικόνας 2.1 και ας συζητήσουμε ποιες πληροφορίες μάς δίνει ο καθένας.

Οι δύο πρώτοι χάρτες της εικόνας είναι γενικοί χάρτες. Ο πρώτος χάρτης παρουσιάζει βασικά στοιχεία για τη χώρα μας, όπως βουνά, νησιά, ποτάμια κ.ά. και ονομάζεται **γεωμορφολογικός χάρτης**. Ο δεύτερος χάρτης δίνει μεγαλύτερη σημασία στα ανθρωπογενή χαρακτηριστικά, όπως οι πόλεις, τα λιμάνια, οι δρόμοι κ.ά. και ονομάζεται **πολιτικός χάρτης**. Ο τρίτος χάρτης, ο οποίος παρουσιάζει τα κύρια προϊόντα που καλλιεργούνται στη χώρα μας, είναι ένας θεματικός χάρτης και ονομάζεται **χάρτης παραγωγής προϊόντων**.

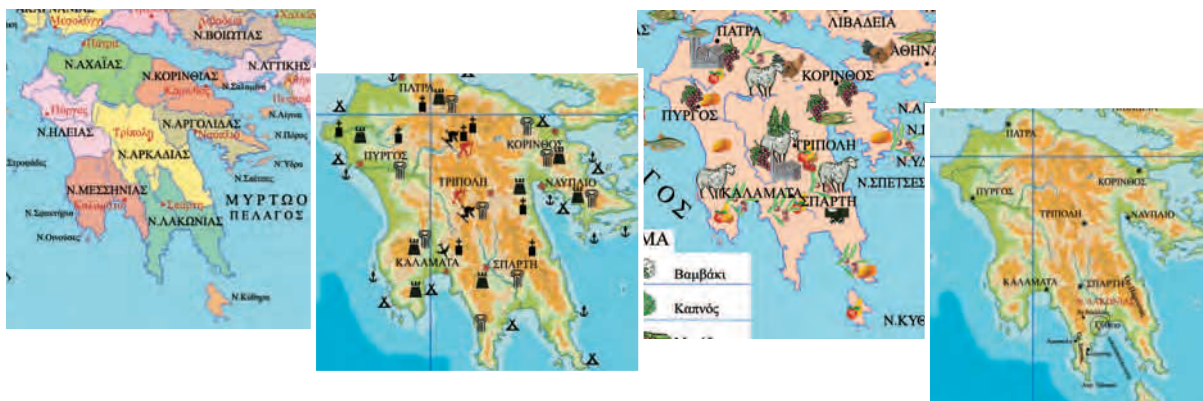
Παρατηρήστε τους χάρτες που βρήκατε όταν κάνατε την ομαδική δραστηριότητα στο προηγούμενο μάθημα. Βρείτε τι δείχνει ο καθένας και με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζουν φτιάξτε και συζητήστε τις κυριότερες ομάδες θεματικών χαρτών που διαμορφώσατε.

- ✓ Οι χάρτες που παρουσιάζουν δρόμους, οικοδομικά τετράγωνα, πάρκα της πόλης κ.ά. είναι οι **αστικοί χάρτες**.
- ✓ Οι χάρτες που παρουσιάζουν τα προϊόντα τα οποία παράγονται σε διαφορετικές περιοχές είναι οι **χάρτες παραγωγής προϊόντων**.
- ✓ Οι χάρτες που παρουσιάζουν αρχαιολογικούς τόπους και μνημεία είναι οι **ιστορικοί χάρτες**.
- ✓ Οι χάρτες που παρουσιάζουν τις πορείες του Αποστόλου Παύλου και τους Αγίους Τόπους είναι οι **θρησκευτικοί χάρτες**.

Εκτός από αυτές τις ομάδες χαρτών υπάρχουν και άλλες κατηγορίες που δίνουν ποικίλες πληροφορίες, όπως οι οδικοί χάρτες, οι κλιματικοί χάρτες, οι μετεωρολογικοί και άλλοι.

Σκεφτείτε έναν χάρτη όπου θα παρουσιάζονται οι πόλεις που έχουν ποδοσφαιρικές ομάδες, οι οποίες αγωνίζονται στην πρώτη εθνική κατηγορία. Πώς θα ονομάζατε αυτό τον χάρτη; Τι είδους είναι;

Εικόνα 2.2: Θεματικοί χάρτες της ίδιας περιοχής

Παρατηρώντας την εικόνα 2.2 βλέπουμε ότι πληροφορίες για την ίδια περιοχή βρίσκονται σε διαφορετικούς χάρτες. Άρα, εάν θέλουμε να μελετήσουμε μια περιοχή, θα πρέπει να έχουμε όχι μόνο γενικούς, αλλά και αρκετούς θεματικούς χάρτες της.

Παρατηρήστε τους χάρτες της εικόνας 2.2 και γράψτε τι είδους χάρτες είναι και τι παρουσιάζει ο καθένας.

Αν είχαμε έναν χάρτη που να δείχνει τις καθαρές θάλασσες της Ελλάδας στην αρχαιότητα κι έναν αντίστοιχο σημερινό χάρτη, τι σχόλια θα μπορούσαμε να κάνουμε για το κατά πόσο ο άνθρωπος προστατεύει το περιβάλλον;

Γεωγραφικό γλωσσάριο

Ανθρωπογενή χαρακτηριστικά: τα ανθρώπινα δημιουργήματα που υπάρχουν στο φυσικό περιβάλλον

Γενικός χάρτης: ο χάρτης που περιέχει βασικά γεωμορφολογικά και ανθρωπογενή στοιχεία

Γεωμορφολογικός χάρτης: ο χάρτης που παρουσιάζει τα βουνά, τις πεδιάδες, τους ποταμούς, τις λίμνες κ.λπ. μιας περιοχής

Θεματικός χάρτης: ο χάρτης που παρουσιάζει ένα συγκεκριμένο θέμα

Πολιτικός χάρτης: ο χάρτης που παρουσιάζει στοιχεία από το ανθρωπογενές περιβάλλον

Ομαδική δραστηριότητα (προαιρετική)

Χωριζόμαστε σε ομάδες και κατασκευάζουμε έναν θεματικό χάρτη της Ελλάδας, ο οποίος δίνει πληροφορίες για ένα θέμα που έχει επιλέξει η ομάδα μας.

Αν θέλεις, διάβασε κι αυτό...

Η ιστορία του χάρτη στην αρχαία Ελλάδα

Ο Μέγας Αλέξανδρος, ως καλός μαθητής του Αριστοτέλη, είχε φροντίσει κατά τις εκστρατείες του, οι επιστήμονες που είχε πάρει μαζί του να κάνουν ολόκληρη συλλογή από τοπογραφικές αποτυπώσεις, οι οποίες θα χρησίμευαν για τη σύνθεση ενός χάρτη της Ασίας.

Κατά το 300 π.Χ. ο φιλόσοφος Δικαίαρχος, μαθητής και αυτός του Αριστοτέλη, επιχείρησε να κάνει ένα χάρτη του γνωστού κόσμου. Υπολόγισε το ύψος μερικών βουνών και προσπάθησε να μετρήσει την περιφέρεια της Γης.

Ο Ερατοσθένης επανέλαβε αυτό το σχέδιο, να κάνει δηλαδή έναν επιστημονικό χάρτη της γήινης σφαίρας, αλλά με μέσα και μέθοδο ανώτερα από του Δικαίαρχου. Συγκέντρωσε όλα τα «σημεία» που είχαν αποτυπωθεί επιστημονικά σε γεωγραφικό μήκος και γεωγραφικό πλάτος.

Απόσπασμα από το βιβλίο «Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός» του Αντρέ Μπονάρ,

Γ' τόμος, σελ. 268